

KERK ZIJN

nummer 3 - 2018

**Protestantse Gemeente te
Steenderen en Bronkhorst**

Voorwoord

Zomer

Het is weer zomer! Alles om ons heen kleurt groen, ook de kerkkleur is in deze periode groen. Daarom staat er in dit 'Kerk Zijn' een uitleg over het groene antependium. Dit kleed ligt tot Advent op de Avondmaalstafel. Het is één van de kleden die de kerkenraad in 2016 heeft laten maken door de firma Slabbinck. Het ontwerp is gemaakt aan de hand van ideeën van een aantal kerkenraadsleden. De gouden aren geven - naast de liturgische betekenis - ook symbolisch het boerenleven in onze mooie streek weer.

De Geest waait

De Raad van Kerken bestaat 50 jaar en daarom hebben ze een boekje uitgegeven met de titel 'De Geest waait'. In dit boekje staan Pinksterliederen uit verschillende kerkgenootschappen. De tekst van één van de liederen, 'Ik voel de winden Gods vandaag' is geplaatst in dit nummer van 'Kerk Zijn'. Het lied komt uit de Doopsgezinde bundel Broederschapsliederen, 1928.

Levensreis

Het laatste couplet van dit mooie lied verwijst naar 'onze levensreis'. Dit onderwerp komt ook aan de orde in een interview die ik onlangs had met Jansje Ruiterkamp.

Vakantie

Velen vertrekken binnenkort naar hun vakantiebestemming in binnen- of buitenland. Daarnaast zijn er mensen die thuis (moeten) blijven. Omdat het

er niet van komt, er wellicht geen middelen voor zijn of omdat men niet kan gaan door persoonlijke omstandigheden. Wij denken daarom ook in het bijzonder aan allen die ziek zijn of verdriet hebben.

Kerk in de zomer

In de zomer is er elke zondagmorgen om 10.00 uur een kerkdienst met gastvoorgangers of onze eigen dominee. Ina Wijmenga verzorgt weer de vakantiekerk. Wij heten ook de vakantiegasten die hier verblijven van harte welkom in ons midden.

Namens de kerkenraad wens ik u allen een mooie, zonnige zomer (vakantie) toe.
Graag tot weerziens!

*Ga met God en Hij zal met je zijn,
tot wij weer elkaar ontmoeten,
in zijn naam elkaar begroeten.
Ga met God en Hij zal met je zijn.
(Lied 416)*

Een hartelijke groet,

Uw scriba Erik Lichtlee

Van onze predikant

Over Vriendschap

*Een trouwe vriend is een machtige schutsmuur;
Wie hem vindt, heeft een schat gevonden.
Een trouwe vriend is niet te betalen:
Het is een heerlijkheid waar niets tegenop weegt.*

Bovenstaande spreuk is genomen uit het wijsheidsboek Jezus Sirach (hoofdstuk 6:14 en 15). Het behoort tot de deuterocanonieke boeken. Dat is een verzameling geschriften die niet in de canon zoals wij die kennen (O.T. en N.T.), zijn opgenomen. Ze zijn belangrijk en lezenswaardig, maar niet goddelijk geïnspireerd. De rabbijnen hebben daarover beslist rond 100 na Chr., althans waar het de boeken van het O.T. betreft. Jezus Sirach is vermoedelijk ontstaan tussen 190 en 170 voor Christus. Het is een Joods geschrift, maar de schrijver staat wel open voor zijn omgeving. Je vindt in zijn boek elementen uit de Hellenistische beschaving; o.a. de stoa.

Het is mijn gewoonte om 's morgens in de Bijbel te lezen. Dat doe ik de laatste tijd in de Willibrordver-

taling en daarin zijn ook deze deuterocanonieke boeken opgenomen. Het lezen van Jezus Sirach was voor mij een aangename verrassing. Je vindt er werkelijk pareltjes van wijsheid. Zoals hierboven over de vriendschap.

Vriendschap is iets kostbaars. Je mag vele kennissen hebben, vele contacten, maar daar zijn maar weinig vrienden onder. Een vriend is iemand die jou beter kent dan jij jezelf kent, zeg ik wel eens. Iemand bij wie je je ziel in veiligheid weet. Terecht merkt

de schrijver van Jezus Sirach op dat zo'n vriend een machtige schutsmuur is, een schat en een heerlijkheid waar niets tegenop weegt. Dan denk ik bijv. aan de vriendschap tussen David en Jonathan, de zoon van Saul. Geen makkelijke vriendschap want Saul, de vader van Jonathan, stond David zelfs naar het leven.

Hij zag in David een gevaarlijke concurrent en dat werd zo erg dat hij op het laatst achter David aan liet jagen om hem te doden. Blijf dan maar eens solidair met je vader en met je vriend! Er was zo'n intense vriendschap tussen David en Jonathan dat de dood van Jonathan David geweldig aangreep. In zijn rouwklacht schrijft hij *'jij was mij zo lief; jouw*

liefde verrukte mij meer dan de liefde van vrouwen'.

Vriendschap. Ik eindig met nog een citaat uit Jezus Sirach, hoofdstuk 9:10:

Laat een oude vriend niet in de steek, want een nieuwe evenaart hem niet, Een nieuwe vriend is nieuwe wijn: pas als hij belegen is, drinkt gij hem met genoegens'. Met oude vrienden is het zo dat je aan een half woord genoeg hebt. En als je elkaar een hele tijd niet gezien of gesproken

hebt, dan pak je de draad moeiteloos weer op.

De Here God is zo'n oude Vriend. Hij was er direct aan het begin van ons leven. En dan noem ik de doop. Hij geeft ons elke zondag zijn zegen mee en doet zijn Aangezicht over ons lichten. Houd Hem in ere, zou ik zeggen. Laat deze oude Vriend niet in de steek, want een nieuwe evenaart Hem niet.

Ds. Fini van Zoelen

STREEK

v.v. MAKELAARS

Verkopen - Aankopen - Taxaties

Wim Kornegoor	06-20801930
Henk Nijenhuis	06-22456165
Hans Boschloo	06-30543954
Gea Haan	06-53727208

www.streekmakelaars.nl

Oogstdankviering

Ook dit jaar zal er weer een oogstdankviering worden gehouden op de bekende plek: bij de Veldkapel aan de Vordenseweg, tussen Baak en Wichmond. De plaatselijke afdeling van LTO Noord, afdeling West Achterhoek, is – al jaren – de initiatiefnemer. Marja Hartman is de nieuwe voorzitter, zij neemt het stokje over van Jan Willem Huetink. De viering heeft een oecumenisch karakter. *De veldkapel is gebouwd in oorlogstijd, in 1942. In die tijd werden er bij de kapel regelmatig vieringen in de open lucht gehouden. Maar ook na de oorlog bleef dit monument een plek van gebed en bezinning.*

U bent van harte welkom bij deze oecumenische viering op **zaterdag 18 augustus, om 19.30 uur**. Bij slecht weer zullen we uitwijken naar de St. Martinuskerk in Baak, maar we hopen dit keer toch weer buiten te kunnen zijn op die prachtige plek om te midden van de vogels en de geur van de velden Gods lof te zingen en onze dankbaarheid te uiten. Voorgangers zijn pastor Joost Baneke en ds. Fini van Zoelen. Omdat pastoraal werker Jaap van Kraenburg met ziekteverlof is, zal hij helaas niet kunnen voorgaan. We wensen hem van harte herstel toe.

Het thema van deze oogstdankviering is: gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Zoals we allemaal weten, gaat er veel om in de agrarische wereld. Boeren krijgen voortdurend met nieuwe regelgeving te maken; ze liggen onder vuur vanwege gewasbeschermingsmiddelen enz. Grond dreigt onteigend te worden om er natuur-

gebieden of zonneparken van te maken. Toch gaat het om ons dagelijks voedsel en daarom is het zo belangrijk om te beseffen dat we een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor deze wereld en voor de toekomst.

Muziekvereniging Nieuw Leven zal ook dit keer voor ons spelen en ons begeleiden, zoals ze dat al jaren doen. We zijn daar erg blij mee. Nogmaals: u bent van harte welkom!

Namens de voorbereidingsgroep, ds. Fini van Zoelen

Startzondag op 2 september

Aanvankelijk stond de startzondag gepland op 16 september, maar omdat er dan kermis is in Steenderen leek het ons beter om naar een andere datum uit te wijken. We houden onze startzondag nu op 2 september. Vanuit de landelijke kerk is het volgende thema aangereikt: Een goed gesprek. Waarschijnlijk gaan we daarmee aan de slag, maar het is nu nog erg vroeg om daar nader op in te gaan.

Ds. Fini van Zoelen

Benoeming classis-predikant

De generale synode van de Protestantse Kerk heeft zich de laatste jaren gebogen over de toekomst van onze kerk en van de plaatselijke gemeente. Er zijn ingrijpende maatregelen genomen, zoals een inkrimping van het aantal classes van 75 naar 11. Met ingang van mei zal elke nieuwe classis in vergadering bijeen komen en zal men een nieuwe classis-predikant benoemen. Er is sprake van geweest om deze functie aan te duiden met 'bisschop', omdat het vooral ook een pastorale functie beoogt te zijn, maar die aanduiding heeft het niet gehaald. Ook in de classis waar Steenderen onder valt – classis Gelderland Zuid & Oost – is een nieuwe classis-predikant benoemd. Hieronder volgt het persbericht:

'Met ingang van 1 september 2018 wordt dr. J. van Beelen classis-predikant van de classis Gelderland Zuid & Oost. Classis-predikant is een nieuwe functie binnen de Protestantse Kerk. Deze functie is gecreëerd in het kader van het proces Kerk 2025 en is bedoeld om de regionale samenhang tussen gemeenten te vergroten. De classicale vergadering, die het beroep heeft uitgebracht, is dankbaar dat dr. Van Beelen het beroep direct heeft aangenomen. Dr. Van Beelen heeft nadrukkelijk gekozen voor deze classis – die hij in zijn huidige functie als regionaal adviseur van de classicale vergaderingen van de Veluwe, Overijssel en Flevoland en Gelderland Zuid & Oost goed heeft leren kennen – vanwege de kerkelijke breedte en de mooie diversiteit in geloofsbeleving. De classis Gelderland Zuid & Oost omvat grofweg de Bommelerwaard, Betuwe plus de gehele Gelderse Achterhoek en de gebieden rond Arnhem en Nijmegen. Wat doet een classis-predikant? De classis-predikant is het gezicht van de Protestantse Kerk in zijn regio. Hij bevordert onder meer de ontmoeting van de gemeenten. De classis-predikant signaleert wat er in gemeenten en kerkenraden leeft, wat hen belemmert en verder kan helpen bij het gestalte geven aan hun roeping.'

Ds. Fini van Zoelen

Bedenk dat stilte soms het beste antwoord kan zijn

AVG

Deze letters staan voor Algemene Verordening Gegevensbescherming. Deze nieuwe wet vervangt de (oude) Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en geldt voor de hele Europese Unie.

Het is een aanscherping en uitbreiding van privacyrechten. We krijgen er allemaal mee te maken, ook de kerken.

Op de kerkenraadsvergadering van 26 april kregen wij over deze nieuwe wetgeving die inging op 25 mei 2018 een zeer verhelderende uitleg van Jan Willem en Hannie van Zoomeren.

We gaan met een aantal mensen uit onze gemeente aan het werk om beleid te maken dat ons helpt om te voldoen aan de nieuwe wetgeving. Dank aan Hannie en Jan Willem van Zoomeren die ons deze nuttige voorzet hebben gegeven!

Ds. Fini van Zoelen

Derk-Jan Terpstra

Derk-Jan is in het Pinksterweekend naar Kiev geweest voor een muziekconcours; hij kreeg daarvoor een uitnodiging via zijn Russische pianolerares en dat mag je met recht een hele eer noemen. Derk-Jan deed het zo goed dat hij naar de finale door mocht en hij is thuisgekomen met zeer lovende beoordelingen. Een unieke ervaring!

Ook als gemeente hopen we van zijn pianospel te kunnen genieten.

Ds. Fini van Zoelen

Wij zijn voor lunch en diner geopend van donderdag tot en met maandag vanaf 11.00 uur.

Graag tot ziens,
Familie Wunderink
Zutphen-Emmerikseweg 37
7227 DG Toldijk
Tel. 0575-451205 www.denbremer.nl

Geboorte en doop

Op 7 mei werd in het gezin van Martijn en Joke Regelink-Kroondijk (Muizengatweg 4, Toldijk) een meisje geboren: **Maud Jopke**, zusje van drie grote broers Lars, Jurre en Ties. We wensen Martijn en Joke van harte geluk met hun dochter. 'Wat is ze klein..., wat is ze lief..., wat is ze mooi..., ons zusje – Lars, Jurre, Ties'. Zo staat op het kaartje te lezen. Haar naam, geschreven in de palm van Gods hand. Haar naam staat ook op het schaapje dat we opgehangen hebben in de geboortehoek in de kerk. Op zondag 22 juli zal Maud worden gedoopt en mag ze weten, haar leven lang, dat ze nooit alleen is, maar dat de Here God haar Reisgenoot is en haar met liefde omringt.

Op 15 mei 2018 werd **Lieke** geboren, dochter van Dinand en Annelies Garritsen – Hekkelman (Wolfsstraat 5a in Toldijk).

Rutger en Jessica Jansen (Zutphen-Emmerikseweg 61 in Toldijk) werden op 24 juni 2018 verblijd met de geboorte van **Suus**.

Ook de ouders van Lieke en Suus, van harte gefeliciteerd. Dat Lieke en Suus mogen opgroeien als gelukkige mensenkinderen onder de hoede van onze hemelse Vader.

Ds. Fini van Zoelen

*In de schoot van mijn moeder geweven,
als een wonder bereid,
aan het licht toegewijd,
is mijn leven door liefde omgeven.*

*Lang voor ik van je woorden kon weten,
eer de dag nog begon,
ging Jij op als de zon
die mijn licht en mijn leven wilt heten.*

*Voordat ik aan het licht ben gekomen,
was Jij met mij vertrouwd,
heb Jij mij al gebouwd
en mijn naam op je lippen genomen.*

(lied 780:1, 2 en 3).

Vanuit de kerkenraad

*Wij bidden U, God
dat U ons leven wilt zegenen,
dat wij leven als mensen met elkaar,
dat wij elkaar steunen en helpen,
dat onze woorden goed doen,
dat onze daden recht doen.*

*Wij bidden U, God,
dat U het leven wilt zegenen
van alle mensen
die wij ontmoeten op onze levensweg,
van allen die ons dierbaar zijn,
van alle mensen die leven moeten
met moeite en pijn.*

*Wij bidden U, God,
dat U het leven wilt zegenen
van hen die hulp nodig hebben
en van hen die hulp geven;
dat wij oog hebben voor elkaars waarde
en dat we elkaar waarderen
zoals we zijn.*

*Wij bidden U, o God,
voor het huis waar we wonen en leven –
dat er vertrouwen en eerbied voor elkaar
mag zijn.
Dat wij mensen elkaar tot een zegen zijn.
Zo bidden wij.*

(Marinus van den Berg, uit: Om levensmoed)

Groen antependium

- Dit kleed wordt gebruikt voor de gewone zondagen na kersttijd tot Aswoensdag.
- En vanaf de 2e zondag na Pinksteren tot Advent.
- Het is de kleur van de hoop.
- Groen drukt de verwachting uit: “Eens komt de grote zomer”
- Toegroeien naar het eerstvolgende feest.
- De drie korenaren staan symbool voor het Brood des Levens of Christus.

Wat te doen bij een overlijden

Wanneer een gemeentelid is overleden en u wilt een kerkelijke begrafenis, dan kunt u (of de uitvaartondernemer) contact opnemen met onze koster voor de uitvaarten, de heer Ab Garritsen (tel: 06 123 06 907).

Hij legt de kerk en/of Het Anker vast en neemt contact op met een organist. Ook stelt hij ds. Van Zoelen in kennis van het overlijden. Zij zal dan contact opnemen met de naaste familie om de dienst samen te stellen. In de kerkdienst zijn ook uw wijkouderling en -diaken aanwezig.

Wanneer ds. Fini van Zoelen op vakantie is, zorgt de kerkenraad voor een vervanger. Dit rooster is bekend bij onze kosters en bij Ruiterkamp Uitvaartverzorging. Het is niet de bedoeling dat u zelf andere voorgangers gaat bellen. De kerkenraad heeft namelijk met de betreffende vervanger afspraken gemaakt. Bij vragen, belt u gerust naar één van de kerkenraadsleden.

*Met vriendelijke groet,
Het moderamen*

Liturgische schikking Pinksteren

Het bloemstuk dat met Pinksteren op de Tafel stond, is geïnspireerd op de woorden uit lied 689: *‘Wat altijd is geweest, het waaien van de Geest, gebeurt aan ons vandaag’*. De grassen boven in de schikking symboliseren de wind. De rode gerbera's onder in de schaal beelden het Pinkstervuur uit.

*Ik voel de winden Gods vandaag:
vandaag hijs ik het zeil.
Gehavend is 't en zwaar van schuim,
maar 'k hijs en hoop op heil!
Want Christus zelf, als stille gast
reist in mijn scheepje mee.
Op Zijn bevel durf 'k uit te gaan
op wilde, hoge zee!*

*De tranen die ik heb geweend,
zijn door Gods wind gedroogd.
Ik denk niet meer aan wat voorheen
vergeefs ik heb gepoogd.
Maar met vernieuwde levensmoed
neem ik een vast besluit:
Ik voel de winden Gods vandaag
en zeil de haven uit!*

*O, laat mij nooit vergeten, Heer
hoe Gij uw liefde toont.
Doe mij bedenken, hoe U wreed
met doornen werd gekroond.
En, wijze Loods als ik het waag
en weer de zeilen hijs,
nu 'k voel de winden Gods vandaag
leid Gij mij op mijn reis!*

Diaconie nieuws

*Een steuntje in de rug
Herinnert u zich,
toen u als kind
tegen de wind in fietste
en bijna niet vooruit kwam,
hoe het voelde
om geduwd te worden
door je vader of je moeder?
Die hand in de rug
gaf je nieuwe moed.
Dan kon je weer verder
op eigen kracht.*

Een steuntje in de rug helpt.

*Fysiek, financieel, mentaal;
precies wat je nodig hebt
om verder te komen.*

*Steun ontvangen is fijn,
maar geven ook.*

*Meeleven
van mens tot mens
vraagt weinig
maar vermag veel.*

*Zo'n steuntje in de rug
kan wonderen doen.*

(Uit: ZZg-nieuws)

Christenvervolgung

Op 20 mei vierden we Pinksteren. De uitgangscollecte was bestemd voor de zending, met als speciaal doel: het versterken van kleine kerken in Bangladesh. Christenen in Bangladesh hebben het moeilijk, evenals vele christenen wereldwijd.

Christenvervolgung is van alle tijden, maar we staan er niet altijd bij stil dat ook vandaag de dag in veel landen christenen worden gediscrimineerd, vervolgd, gevangengezet, gemarteld en gedood. In Iran zijn christelijke activiteiten verboden, christenen riskeren de doodstraf. De meeste kerken zijn gesloten, samenkomen gebeurt in het diepste geheim. Ook in Noord-Korea is het strikt verboden om christen te zijn en een Bijbel te hebben. Iedereen is verplicht om Kim Jong-un, de leider van het

land, te aanbidden. Sinds 1953 zijn naar schatting 200.000 christenen verdwenen. Ze zijn gedood of brengen hun leven door in vreselijke strafkampen. Ook in sommige districten van Irak, India, Pakistan en China is de vervolging zo hevig, dat christenen zich niet meer in het openbaar durven te vertonen. In Nigeria vinden regelmatig aanvallen plaats op voorgangers en christelijke gemeenschappen. Dagelijks zijn er christenen die hun geloof met de dood moeten bekopen.

Laten we bidden voor alle christenen die veracht, gehaat en vervolgd worden om hun geloof en dankbaar zijn voor de vrijheid die er hier nu (nog?) is. De stichting Hulp Vervolgde Christenen (HVC) zet zich in voor christenen in verdrukking. Voor meer info zie www.stichtinghvc.nl.

Vakantiekinderkerk

In vakantietijd bezoeken de meeste mensen wel een kerk, als die in de buurt is. Even naar binnen lopen om rond te kijken of een kerkdienst mee te maken. De sfeer proeven, genieten van het mooie gebouw of om een kaarsje aan te steken. Ook in de omgeving van Steenderen zijn er vakantiegangers die op zoek gaan naar een kerk. Wat is het dan fijn dat zij zich welkom mogen voelen in onze gemeente. Dat er na de dienst een kopje koffie aangeboden wordt. Dat er een praatje aangeknoopt wordt met hen en dat de kinderen hun eigen moment kunnen beleven tijdens een kerkdienst.

Daarom is er tijdens de zomerperiode weer vakantiekinderkerk onder de toren, inclusief oppas

voor de kleinsten. Elk kind is welkom om er samen mooie momenten te beleven, een bijbelverhaal te horen en te knutselen. We starten op zondag 15 juli en het is tot en met zondag 26 augustus. Allemaal van harte welkom bij vakantiekinderkerk.

Ina Wijmenga

Over de “Kinderkerk” en meer...?

Hoe belangrijk is het om de kinderen van onze gemeente te blijven betrekken bij het “samen kerk” zijn? Om ze de verhalen uit de bijbel van God en Jezus en wat dat voor je kan betekenen te vertellen, zodat ze daar in de rest van hun leven een houvast aan kunnen hebben. Te leren wat onvoorwaardelijke Liefde is voor God, jezelf en de anderen.

Dat is waar de leiding van de kinderkerk voor staat en waar we ook het komende jaar weer graag mee aan de slag gaan. Natuurlijk op de manier zoals we gewend zijn, want dat is fijn en veilig. Toch zijn er wel wat geluiden dat we ook wel iets meer of an-

ders erbij willen. Bijvoorbeeld een jeugdkerk voor de kinderen die de kinderkerk zijn ontgroeid. Of het betrekken van de gemeenteleden bij de kinderkerk en ook de XL kinderkerk (1 maal in de maand) willen we wat duidelijker op de kaart zetten.

We zijn op zoek naar mensen die met ons hierover mee willen denken, zodat we in het nieuwe seizoen ook tijdens onze kerkdiensten meer kinderen kunnen bereiken. Wij horen graag van u.

Namens de kinderkerk,

Leonie Vredegoor en Els Veraart

Afscheid kinderkerk

Op zondagmorgen 3 juni namen Bente Schieven, Emma Steentjes en Iris Groeneveld afscheid van de kinderkerk. Hoewel... afscheid? "Afscheid nemen bestaat niet, zegt een liedje al", vertelde Leonie Vredegoor namens de kinderkerkleiding aan het drietal. "We gaan ook geen afscheid van jullie nemen. Tenminste, dat hopen we niet. We zien jullie vast nog terug in de kerk. Maar voor jullie is het tijd voor iets nieuws. Misschien Eat & meet, misschien de jeugdkerk; want wat blijft is -hopen we- een plek voor de kerk in jullie leven. En een plek voor God in jullie hart."

Leonie keek met hen terug op bijzondere momenten tijdens hun kinderkerk-periode. "Zo hadden we ooit een levend 'kindje Jezus' in het kerstspel. We spiekten door het sleutelgat om te kijken of we al naar binnen mochten gaan. We aten brood met speculaas in het bos. We hebben geknutseld en gezongen. En samen met het Sterrenkoor hebben jullie fantastische optredens verzorgd tijdens Kerst. We gaan jullie heel erg missen als oudste kinderen bij de kinderkerk."

Vervolgens kregen Bente, Emma en Iris een cadeautje overhandigd. En ze zongen samen met ds. Fini van Zoelen tijdens de dienst een prachtig lied. Dat kan je dit drietal uit het Sterrenkoor wel toevertrouwen...

Collectemunten

De mogelijkheid bestaat om munten te kopen voor de collectes.

Er zijn munten van € 0,50 en van € 1,00. Op deze manier kunt u uw gift voor de collectes aftrekken van de belasting. Informatie hierover kunt u verkrijgen bij Renée Kranenburg, tel 0575-451224.

In memoriam

Betsie Harenberg

In de avond van zaterdag 26 mei stierf ons gemeentelid Elisabeth – Betsie – Harenberg-Harbers, in de leeftijd van 83 jaar. Sinds 11 januari 2014 was ze weduwe van Marinus Harenberg. De laatste maanden woonde ze in 'den Ooiman' in Doetinchem omdat ze vanwege een herseninfarct zoveel zorg en be-

geleiding nodig had dat ze niet meer zelfstandig aan de Molenweg 18 in Baak kon blijven wonen. Vrijdagmorgen 25 mei werd ze getroffen door een zware epileptische aanval waarvan ze niet meer kon herstellen. De kinderen waren voortdurend bij haar en Marian was gelukkig over uit Oostenrijk.

Betsie Harbers werd geboren in Angerlo, op boerderij 'het Eekholt', als oudste van vier kinderen. Ze had nog twee zusjes en een broer die alle drie nog in leven zijn.

Ze trouwde in 1960 met Marinus Harenberg en kwam te wonen aan de Schooldijk in Baak op boerderij 'de Brandsenberg'. Diepe indruk maakte op haar dat de boerderij door blikseminslag een maand na de trouwdag afbrandde. Met de fam. Niks werd de boerderij weer opgebouwd. Vader en moeder Spekkink woonden bij het jonge paar in en dat was niet altijd makkelijk. Schoonvader had steeds meer zorg nodig, maar Betsie Harenberg verstond de kunst om daar goed mee om te gaan en de harmonie te bewaren. Er werden drie kinderen geboren: Wim, die nu op de Brandsenberg woont met zijn gezin, Wilma die met haar man in Duitsland is gaan boeren en Marian die in Oostenrijk een hotel-pension runt. Later kwamen er zes kleinkinderen: Rik, Bart, Mark, Marieke, Anne en Herma, met wie Betsie Harenberg altijd intens meeleefde en waar ze van genoot.

De kinderen bewaren veel warme herinneringen aan hun ouders en aan hun jeugd op de boerderij. En de band is altijd zeer hecht gebleven. Betsie

Harenberg was het rustige middelpunt, de spil op de boerderij. Zij was in feite de manager op het bedrijf. Ze deed de administratie, molk de koeien, zorgde voor de varkens en de kalfjes en maakte van de bloementuin iets moois. Daarbij had ze vele hobby's en was lid van de vrouwenvereniging en zat als diaken in de kerkenraad. Maar ze was vooral boerin in hart en nieren. Ze deed het allemaal op haar rustige, bescheiden manier. Die rust heeft ze altijd bewaard, ook toen haar man stierf en later in den Ooiman. Het viel bepaald niet mee zonder haar man, maar ze had een foto van Marinus op de kast in de slaapkamer staan, nam met hem altijd de dag door, sprak dan haar gebed uit en gaf het over in de handen van God en ging dan rustig slapen. Terwijl haar man altijd een zòeker was en kritisch betrokken bij Bijbel, kerk en geloof – bij zijn afscheid hebben we gelezen over Tomas die het niet kan geloven dat de Heer verzezen was – wist Betsie Ha-

renberg zich gevonden door de goede Herder. Zij geloofde onvoorwaardelijk in haar Heer en Heiland en had daar geen enkele twijfel over. Dat was een grote kracht in haar leven.

Bij het afscheid op 31 mei in de Remigiuskkerk in Steenderen hebben we dan ook Psalm 23 gelezen en uit het evangelie naar Marcus over het mosterdzaadje (Marcus 4:30-32). Het kleinste van alle zaden maar met een overweldigende kiemkracht. Dat zaadje wordt tot een grote struik waarin de vogels van de hemel kunnen nestelen.

Zo mochten we met grote dankbaarheid van haar afscheid nemen. We wensen de kinderen en kleinkinderen verbondenheid, liefde en kracht toe. Moge de goede Herder over hen waken en hen behoeden.

Ds. Fini van Zoelen

Muziekles in Steenderen!

Altijd al graag gezongen en er nog meer over leren?

Of leren pianospelen of ophalen?

Pianoles en stemvorming geef ik thuis aan de

Kastanjelaan 15 in Steenderen.

Zangles kan ook in groepjes.

Lucian Venderink

lucianvenderink@gmail.com

0575 45 1427

06 57390237

Interview

Verbinden van mensen tussen het aardse en het hemelse ...

In gesprek met Jansje Ruiterkamp

Vanaf 2012 is Jansje Ruiterkamp–Klein Lebbink gastvoorganger in Steenderen. Toen ds. Bart Seelemeyer met emeritaat ging, heeft de kerkenraad haar gevraagd om in de vacaturetijd het pastoraat op te pakken. In deze periode heeft Jansje veel gemeenteleden leren kennen.

Sinds de komst van ds. Fini van Zoelen in april 2013 gaat Jansje een paar keer per jaar voor en is zij tijdens de vakanties van de dominee, meestal samen met een andere voorganger 'stand-by' voor de rouwdiensten. Onlangs had ik een gesprek met Jansje.

Velen kennen jou, maar niet iedereen. Vertel eens in het kort wie je bent.

Ik ben een geboren en getogen Achterhoekse (Vorden) en woon sinds december 2015 weer in Vorden. Ik heb 25 jaar in Bathmen gewoond, samen met mijn echtgenoot Gerrit waar hij koster was van de kerk. We hebben twee getrouwde kinderen en zes kleinkinderen.

Hoe ben je kerkelijk werker geworden?

Ruim dertig jaar geleden

moest ik stoppen met het werk in de verpleging wegens lichamelijke klachten. Omdat ik het werken met en voor mensen erg miste, ben ik gaan zoeken om op een andere manier mensen een helpende hand te kunnen bieden. Ik ben de studie voor pastoraalwerker in Zwolle gaan volgen aan de Hogeschool Windesheim. Het was voor mij een geweldige uitdaging, al is studeren na je 50^e soms een hele klus. Uiteindelijk is het prima gelukt en na vier jaar heb ik de studie positief afgerond. Daarna een vervolgstudie gedaan in 'Liturgie bij begrafenissen en crematie', in Utrecht.

Wat inspireert je?

Ik vind het belangrijk om mijn leven op een andere wijze betekenis te geven en Gods verhaal door te vertellen. Het werk is verbinden van mensen tussen het aardse en het hemelse, tussen mij en de ander, tussen geloof en leven.

Hoe lang doe je dit al?

De afgelopen jaren heb ik als pastoraal werker gediend tijdens vacante- of ziekteperiodes in de Protestantse gemeenten van Okkenbroek, Hummelo, Laren, Bathmen en Geesteren, Steenderen en opnieuw Laren. In deze plaatsen heb ik veel bezoekwerk gedaan en uitvaarten bege-

leid. In 2014 heb ik een preekbevoegdheid gehaald in Utrecht. Ik ga met regelmaat voor in verschillende kerkdiensten in de regio. Daarnaast begeleid ik ook vaak uitvaarten, eveneens in de regio. Vervolgens spreek en schrijf ik het Gelders dialect. Ik verzorg ook erediensten in de streektaal. Al deze ervaringen hebben mij naast het werk ook veel voldoening opgeleverd. Voor mij is het belangrijkste aspect het contact met mensen.

Je gaat voor in rouwdiensten. Je begeleidt in feite de mens aan het einde van zijn of haar levensreis.
Ik wil graag iets betekenen voor mensen in de meest kwetsbare situaties. Onderweg zijn met mensen, een stukje oplopen met hen, waarna men gesterkt, zijn of haar weg kan vervolgen, zoals Jezus deed met de Emmaüsgangers. Een prachtig voorbeeld vind ik dat, juist het ondersteunen van mensen in elke situatie en mij volledig voor hen in te kunnen zetten, geeft mij de kracht om dit werk te kunnen doen.

Hoe hou jij je kerkelijke werk en privéleven gescheiden?

Dat kan ik aardig goed. Ik zoek dan andere bezigheden die zich buiten het werk afspelen. Bijvoorbeeld muziek luisteren geeft weer nieuwe energie om door te gaan.

Wat zijn jouw hobby's?

Naast dit werk ben ik al jarenlang bezig in Bathmen en in de regio met liturgisch/ symbolisch bloemschikken en rouwverwerking met bloemen onder de naam 'Verdriet Verbloemen'.

Deze specialisatie houdt in dat ik bloemstukken maak en les geef aan de hand van een thema vanuit de Bijbel, een lied, gebed of bijzondere gebeurtenissen zoals trouw en rouw. (zie voorbeeld op blz. 18) Er is een grote ontwikkeling geweest in de laatste jaren en op internet zijn veel foto's geplaatst. De media maakt dat er steeds minder vraag is naar cursussen, maar gelukkig gaat het werk van de bloemen in de liturgie wel door en hoe....! Want bloemen spreken een taal die het hart van mensen raakt!

Wat zou je in je leven graag overnieuw willen doen?

Ik zou dan graag aan een universiteit willen studeren, bijvoorbeeld theologie of onderwijs, arbeidstherapie, in ieder geval creatief en verdiepend bezig zijn met mensen.

Graag een korte reactie op ...

Onze kerkelijke gemeente: Een warm bad.

Voorgaan in de Remigiuskerk: Heerlijk!

Het mooiste Liedboeklied: Lied 416.

Geloof, Hoop of Liefde: Geloof is wetend dat er iemand je helpt meekijken over de levensgrenzen heen. Hoop is een levensverwachting. Liefde is een onverklaarbaar gevoel, is deelbaar, laat nooit los en brengt mensen samen.

Jansje is een week 'stand by' in oktober en gaat voor in de diensten op 18 november en 2 december

Een tafelschikking van Jansje Ruiterkamp

Dalende en stijgende lijnen vormen de basis van de schikking, zoals Jezus eens ten onder ging en is verrezen.

De blauwe doek symboliseert het water en de vier rozen, de bloem van de liefde, verwijzen naar de ouders. De bladeren zijn een beeld van Gods hand waarin allen zich gedragen mogen weten.

De twee kaarsjes branden voor de dopelingen. De liturgische kleur is groen, de kleur van hoop en leven.

Kerkrentmeesters

U ontvangt nu het derde nummer van 'Kerk Zijn'. Wij hebben inmiddels al van veel leden een vrijwillige bijdrage mogen ontvangen, waarvoor onze hartelijke dank! Bent u nog niet in de gelegenheid geweest en mocht u nog een - vrijwillige - bijdrage van € 9,00 over willen maken, dan kan dat op onze bankrekening NL14RABO0361103352 onder vermelding van "bijdrage Kerkblad". U kunt ook een contante bijdrage in een gesloten envelop doen en deze bij gelegenheid meegeven aan ds. Van Zoelen of een kerkenraadslid.

Mogen wij op u/ jullie rekenen?
Alvast bedankt!

de kerkrentmeesters

*Heb lief en doe wat je wilt.
Als je zwijgt, zwijg uit liefde.
Als je spreekt, spreek uit liefde.
Als je iemand terechtwijst, doe het
uit liefde.
Als je vergeeft, vergeef uit liefde.
Laat de wortel van de liefde in je
binnenste groeien.
Uit die wortel kan slechts het
goede voortkomen.*

(Augustinus)

Verjaardagen 80 jaar en ouder

03-08-1938	Mw. W.G. Zilvold-van Vonno	Kastanjelaan 18	7221 GD Steenderen
03-08-1928	Mw. E.G. Wunderink-Harenberg	Steintjesweide 27	7255 DP Hengelo Gld.
08-08-1933	Mw. J.H.W. Wijers-Kornegoor	Landlustweg 12	7221 BS Steenderen
19-08-1938	Mw. J.M. Harmsen-Mennink	Prins Bernhardlaan 30	7221 BB Steenderen
19-08-1937	Dhr. G.W. Klein Bramel	Holtslagweg 8	7223 NA Baak
22-08-1931	Dhr. J.C. Uenk	Holtslagweg 2	7227 NE Toldijk
25-08-1933	Mw. A. Knaake-Meutstege	Esdoornstraat 10	7221 GA Steenderen
29-08-1933	Dhr. G.B. Olthof	Zutphenseweg 202	7211 EK Eefde
02-09-1930	Mw. H.J. Oosterbroek-Riphagen	Kon. Julianalaan 45	7221 BW Steenderen
02-09-1923	Dhr. H.J.C. Boogman	Kon. Julianalaan 55	7221 BX Steenderen
03-09-1937	Mw. A. Mulder-Harmsen	Burg. Heersinkstr 46	7221 BZ Steenderen
08-09-1937	Dhr. P.G.H. Harmsen	Prins Bernhardlaan 30	7221 BB Steenderen
13-09-1938	Mw. W. Vis-Bobbink	Burg. Heersinkstr 21	7221 BZ Steenderen
30-09-1922	Mw. H.A. Jansen-Abbink	Olburgseweg 28c	7225 NB Olburgen

Open Monumentendag

In het weekend van 8 en 9 september 2018 zijn meer dan vierduizend prachtige monumenten in heel Nederland gratis toegankelijk voor iedereen, zo ook de Remigiuskerk in Steenderen. De kerk is beide dagen geopend tussen 12.00 en 16.00 uur.

*Plaatselijke commissie Remigiuskerk
te Steenderen*

Aan al het goede komt een eind

Terugkijkend op een prachtig hemelvaartsweekend komt er één woord boven drijven, dankbaarheid. Het thema 'Dankbaar' hebben we in alle toonaarden mogen ervaren met de Oost Duitslandgroep en onze gasten uit Mahlis.

Welkom

Het begon op donderdagmiddag bij de aankomst van onze Duitse gasten. Wat is het feestelijk om elkaar weer te ontmoeten. Dat feestelijke gevoel werd benadrukt door het cadeau dat de groep uit Mahlis overhandigden aan ons. Een zelfgemaakte slinger met prachtige vlaggen, versierd met foto's, tekeningen en teksten. We zongen samen het weekendlied 'Bless the Lord, my soul', wat Prijs de Heer mijn ziel betekent. Er is genoeg waar we God voor mogen danken en prijzen, want dit jaar stond in het teken van 30 jaar partnerschap tussen beide

kerken. Een weekend met een ander intentie, want na 30 jaar is dit de laatste keer dat beide groepen elkaar zullen ontmoeten. Dit besluit is in goed onderling overleg genomen. Natuurlijk blijven de persoonlijke contacten bestaan.

Ontspanning

Vrijdagmiddag was het tijd voor ontspanning. Bij kasteel Hackfort streken we neer voor een picknick. Alle oud deelnemers hebben voorafgaand aan dit jubileum een uitnodiging gekregen om deel te nemen aan deze laatste ontmoeting. Daar hebben een aantal mensen gebruik van gemaakt. Het was dan ook een warm weerzien met elkaar. Niet alleen de ontmoetingen waren warm en mooi, dat waren ook het weer en de natuur. De middag werd sportief doorgebracht met Expeditie Bronckhorst. Teams streden om de meeste punten bij elkaar te verdie-

nen. Dat bestond uit diverse onderdelen. Vragen beantwoorden, behendigheidsspelen en sportieve prestaties leveren. Zo'n activiteit verbreedert.

Taizé viering

Vrijdagavond om acht uur werd er een Taizé dienst in Het Anker gehouden. De ruimte was sfeervol ingericht en de zaal zat vol mensen. De muzikale begeleiding werd verzorgd door Derk-Jan Terpstra op piano en Esmee Beekman op de dwarsfluit. Zo'n Taizé dienst kenmerkt zich door gebed, stiltes, schriftlezingen en het zingen van liederen uit Taizé. Er was ook een moment om een kaars aan te steken voor iemand, een voorbede in het hart van God te brengen, of een last weg te leggen. Een indrukwekkende en sfeervolle bijeenkomst.

Museum en wijngaard bezoek

Zaterdagmiddag zijn we dicht in de buurt gebleven. Eén groep ging bij Herman Haan op bezoek in de wijngaard om uitleg te krijgen hoe wijn gemaakt wordt, van druivenstok tot in het glas. Kijken, luisteren en natuurlijk een wijntje proeven. De andere groep begon bij Bernard Schieven in het museum. De verhalen die Bernard vertelde zorgde ervoor dat de attributen als het ware tot leven kwamen. Daarna wisselden de groepen. Beide onderdelen waren zeer de moeite waard. Wat je ver haalt is lekker, is het gezegde, maar dichtbij is het ook erg lekker en interessant. De zaterdag werd afgesloten met een heerlijke barbecue.

Vieren met vlaggetjes

Zondagochtend hebben we een feestelijke kerkdienst gehouden. Iedereen mocht op een vlaggetje schrijven waarvoor men dankbaar is. Diverse men-

sen zeiden: "Dat past nooit op zo'n vlaggetje, er is zoveel waar ik dankbaar voor ben." De groep uit Mahlis zong een lied 'Du hast mir so oft neuen Mut gegeben. Ich danke dir mein Gott! U heeft mij zo vaak nieuwe moed gegeven. Ik dank U mijn God'. Dat is precies de reden geweest waarom de Oost Duitslandgroep ooit is begonnen. Om christenen in de DDR tijd te bemoedigen. Al die jaren hebben we dat als kerk geprobeerd, om elkaar wederzijds moed te geven en van elkaar te leren. Om het geloof met liefde te delen. We zijn intens dankbaar dat we dit 30 jaar lang hebben mogen doen.

Speciale dank

Natuurlijk heeft iedereen in de groep zijn steentje bijgedragen om de hemelvaartsweekenden tot een succes te maken. Vele handen maken immers licht werk. Toch verdienen twee mensen het om speciaal genoemd te worden. Reinder en Dinie Disbergen, zij hebben al die jaren de kar getrokken en dat is een hele klus. Bedankt!

Bloemengroet

Bij de volgende gemeenteleden werd in mei en juni 2018 een bloemetje of een attentie gebracht:

mw. Betsy Schieven - Willemsen

mw. Alie Hoefman

dhr. Freek Meijerman

Egbert-Jan Terpstra

familie Garritsen - Hekkelman

mw. Toos Gosselink - Groot Obbink

Wilt u ook een bloemetje brengen naar een gemeentelid of weet u iemand voor een bloemengroet, dan kunt u contact opnemen met Gerrie Eppink, tel: 451862.

Giften en opbrengst collectes

Bloemendienst	€ 20,00
Giften	
April en mei 2018	€ 225,00
Verjaardagsfonds	
April en mei 2018	€ 521,20
Opbrengst collectes april en mei 2018	
Diaconie zakjes	€ 700,15
Diaconie uitgang	€ 538,34
Het Anker	€ 538,08
Kerkrentmeesters zakjes	€ 636,18
Kerkrentmeesters uitgang	€ 524,25
Opbrengst collecte uitvaart	
fam. Harenberg voor Anker	€ 352,53
Opbrengst collecte huwelijk Karlijn en Peter voor plaatselijke World Servants	€ 344,57

Voor specifieke vragen inzake giften en/of collectes kunt u contact opnemen met:

Hannie van Zoomeren
 telefoon: 0575-452291 of
 e-mail wjzoomeren@planet.nl

Colofon

Redactie:
Bart Boenink
Marianne Messing
Hennie Reinders

Vormgever:
Folkert Wijmenga

Mailadres:
redactiekerkzijn@gmail.com

Inleveren kopij voor het volgende nummer: 1 september 2018

Kerkdiensten

Wijzigingen voorbehouden. De actuele informatie kunt u vinden op de website www.pkn-sb.nl

De onderstaande diensten beginnen allemaal om 10.00 uur

datum	locatie	voorganger, bijzonderheden	collecte
05-08-2018	kerk	ds. Van Zoelen	pl. gemeentewerk
12-08-2018	kerk	mw. Van Stappen-Ormel uit Zwolle	Zending
19-08-2018	kerk	ds. Van Zoelen, <i>Heilig Avondmaal</i>	H. Avondmaalscollecte
26-08-2018	kerk	ds. Van Alphen uit Warnsveld	pl. gemeentewerk
02-09-2018	kerk	ds. Van Zoelen, <i>startzondag</i>	pl. gemeentewerk
09-09-2018	kerk	ds. Reiling uit Steenderen	jeugdwerk
16-09-2018	kerk	ds. Van Zoelen	vredeswerk
23-09-2018	kerk	ds. Muntendam uit Epse	pl. gemeentewerk
30-09-2018	kerk	dhr. Dijkman uit Vorden	Het Anker

Info kerk

Kerkgebouwen

Remigiuskerk, Dorpsstraat 20 Steenderen
Het Anker, J.F. Oltmansstraat 7 Steenderen

Predikant

ds. Fini van Zoelen, Hemmingstraat 1,
7207 RL Zutphen; tel: 844328;
e-mail: j.zoelen56@upcmail.nl
werkdagen: ma, di en do

Scriba/ postadres

dhr. Erik Lichtlee,
Hoogstraat 14a, 7227 NJ Toldijk
tel: 450240 (na 18.00 uur);
e-mail: eriklichtlee@hetnet.nl

Preses/ autovervoer op zondag

dhr. Riek Linde, tel: 452084

Diaconie

voorzitter: mw. Ineke Klein Lenderink,
tel: 451471

Ouderlingen

voorzitter: dhr. Wim Kornegoor,
tel: 441346
jeugdouderling: mw. Herma Hulleman,
tel: 06 50522760

Kerkrentmeesters

voorzitter: dhr. Luc van Asselt, tel: 451917

Kosters

dhr. Hans Sluijter, tel: 450540 of
06 30288098
dhr. Ab Garritsen, (koster uitvaartdiensten)
tel: 06 12306907
dhr. Hans Klompenhouwer (Kapel Bronk-
horst) tel: 451314

Het Anker

dhr. Hans Sluijter,
e-mail: ankersteenderen@outlook.com

Cantor-organist

dhr. Joop van Goozen, tel: 845256;
e-mail: m.willemse4@upcmail.nl

Kerkelijke ontvanger

mw. Hannie van Zoomeren, tel: 452291;
e-mail: wjzoomeren@planet.nl

Banknummers

Kerkrentmeesters: NL14RABO0361103352
Diaconie: NL11RABO0361100884
Het Anker: NL07RABO0361156537

Collectemunten

mw. Renée Kranenborg, tel: 451224

Kerkelijk drukwerk/ berichten voor Nieuwsbulletin website

mw. Dinie Derksen, tel: 451381,
e-mail: bed_derksen@hetnet.nl

Website kerk www.pkn-sb.nl

mw. Marion Knol, tel: 452643;
e-mail: marionknol@outlook.com

kinderpagina

Klappen en zingen, dansen en springen,
wij zijn zo blij, God zorgt voor jou en mij.

www.bijbelidee.nl

Klap - pen en zin - gen, dan - sen en sprin - gen.
Klap - pen en zin - gen, dan - sen en sprin - gen.
Klap - pen en zin - gen, dan - sen en sprin - gen.

Wij zijn zo blij, God houdt van jou en mij.
Wij zijn zo blij, God zorgt voor jou en mij.
Wij zijn zo blij, God maak - te jou en mij.

Dansje:

- Ga voor een vriendje staan.
Regel 1: In de handen klappen.
Regel 2: Springen en draai in het rond.
Regel 3: Klap met je handen tegen de handen van je vriendje.
Regel 3: Pak elkaars handen vast en dansen maar

Dit liedje kun je op YouTube beluisteren